

hand heeft: de statistiek van GOTTSTEIN in *Mitteil. a. d. Grenzg.*, 1907, III. Suppl. Het zijn de nos. 17 KILLIAN, een boon; 41 v. EYCKEN-NEHRKORN, een boon; 52 v. EYCKEN, een kiezelsteen; 91 GOTTSTEIN een boon; 95 en 96 SIEBENMANN, een halve pruimepit en een boon.

Deze opgave ontslaat mij wel van de taak de literatuur na 1907 te gaan nasnuffelen. Trouwens ook in dit *Tijdschrift* (1906, II, bldz. 612) is door KAN een geval beschreven van een kiezelsteen, met behulp van een stomp haakje uit een bronchus verwijderd.

Zoo mogen dan voortaan ook de scherpe en stompe haakjes een plaats innemen bij de „theoretische overwegingen” van collega MUSKENS.

H. BURGER.

ROODVONK DOOR STREPTOCOCCEN ?

Dat ik nog eens in dit *Tijdschrift* een plaatsje vraag, ter weerlegging van een paar nieuwe argumenten van collega CIJFER, in zijn repliek in dit *Tijdschrift* van 17 Dec. genoemd, vlnidt niet zijn oorzaak in overwegingen van persoonlijke aard, noch in het verlangen de bijzondere opvattingen van CIJFER te ontzenuwen.

Het is het belang van het vraagstuk, dat mij er toe beweegt, met een enkel woord te doen zien, dat de meening van CIJFER, terecht niet is de gangbare op dit oogenblik.

Een klein kunstje zou het m. i. zijn, volgens de door CIJFER beschreven en goedgekeurde methode, te bewijzen, dat cholera-bacillen de oorzaak van de mazelen zijn.

Men denke zich met choleraserum behandelde patiënten, die serumuitslag krijgen. Bij een tweede inspuiting blijft het uitslag achterwege, evenals het in andere gevallen in het geheel niet verschijnt. Het uitslag lijkt sprekend op dat van mazelen. Omdat na een tweede en derde inspuiting van dit serum het uitslag wegblijft, is de cholera-bacil het mazelen-gif. Een volgende maal is het serumuitslag aldus opgewekt bulleus, gelijkend op waterpokken en men heeft bewezen, dat ook de varicellen door cholera-bacillen ontstaan.

Dan: niet „afgescheiden toxinen”, doch „vrijgekomen endotoxinen” zijn bedoeld. Vandaar dan CIJFER's woorden: „evenals bij diphtherie en tetanus”, waar toch geenszins endotoxinen in het spel gijn. Die goede bedoeling evenwel aangenomen, hoe dan nog? Komen de endotoxinen vrij, dan zijn de bacteriën dood, en als dan tegelijkertijd de milt steriel is, zijn alle bacteriën afgestorven d. w. z. de lijder heeft ze kunnen overwinnen. En sterft hij dan toch nog aan die vrijgekomen toxineresten? Dat is voor streptococcen-infectie, die voor den dood septicaemie en pyaemie verwekt, toch niet de gangbare opvatting.

HEKTOEN 1) heeft van 100 roodvonklijders, tijdens het leven $\frac{1}{2}$ —1 cM³ bloed uitgezaaid en slechts in 12 gevallen streptococcen gevonden.

JOCHMANN 2) heeft na den dood bij 70 en gedurende het leven bij 161 rood-

1) HEKTOEN, Bact. examination of the blood during life in scarlet fever, *Jrn. of the Amer. med. Ass.*, March 14.

2) JOCHMANN, *Bakt. u. anat. Studien bei Scharlach, mit besonderer Berücksichtigung d. Blutuntersuchung*. Zie ook VON BAUMGARTEN's *Jahresbericht*, 19de jrg., bldz. 121.

vonklijders het bloed onderzocht. Bij 23 kinderen in den 1sten en 2den ziekte-dag werd het bloed steriel bevonden. Bij de 138 andere gevallen 25 maal streptococcen, 113 maal steriel bloed. In de foudroyant verloopende gevallen, na 30—40 uren ziek zijn reeds met den dood geëindigd, was zoowel tijdens het leven als na den dood het bloed steriel.

Complementbinding tusschen het bloedserum van roodvonklijders en streptococcen uit andere roodvonkgevallen geïsoleerd, ontbreekt! (BESREDKA en DOPTER, *Annales de l'Institut PASTEUR* 1904, bldz. 373). Het zou niet moeilijk vallen met de talloze andere dergelijke feiten, vele bladzijden te vullen.

CIJFER vergist zich, als hij meent, dat ook in de met kwaadaardige angina e. a. gecompliceerde roodvonkgevallen, MARPMANN'S serum tijdens onze laatste epidemie is toegediend. Daarbij werd — zie mijn mededeelingen van 12 Dec., bldz. 1734 — van antistreptococcenserum gebruik gemaakt. CIJFER leest uit „antistreptococcenserum”, serum van MARPMANN, niettegenstaande dit aan streptococcen vreemd is.

Waar ik sprak van antistreptococcenserum als geneesmiddel voor septisch roodvonk, is het serum van SPRONCK bedoeld. Te vermelden *welk* antistreptococcenserum wij gebruikten, leek mij van minder belang. In Utrecht is ter eigen leering en tot waarschuwing van anderen MARPMANN'S serum onderzocht en o. a. eiwitvrij *bevonden*. Een waarschuwing aan anderen was temeer nuttig en noodig, nu dat serum nog wekelijks in dit *Tijdschrift* wordt geadverteerd. En nu komt van elders het *verwijft*, dat in Utrecht een eiwitvrij serum beproefd werd, nadat juist van hier uit de waarschuwing was gegeven. Ondank is 's werelds loon!

Utrecht, 20 December 1910.

E. H. B. VAN LIER.

Hiermee is deze bespreking gesloten.

Redactie.

BRIEFWISSELING.

TRANSPOSITIE BIJ HEUPONTWRICHTING.

Collega LIJBERING te St. Anna Parochie is door het antwoord van collega LAAN niet voldaan. Hij zou gaarne weten, of er ervaring bestaat omtrent de latere gevolgen van *transpositie* van den dijkop bij aangeboren heupontwrichting. Is aan een der collega's omtrent het later lot van de aldus behandelde heupontwrichting uit eigen waarneming iets bekend, dan houden ook wij ons voor mededeeling daarvan zeer aanbevolen. *De Redactie.*

BERICHTEN.

Wetten, Besluiten, Officiële verslagen, enz.

De strijd te Utrecht.

In de vergadering van Maandagmiddag 19 December der Tweede Kamer is bij de behandeling der begroting ook de staking der studenten in de tandheelkunde ter sprake gekomen. De heer DE VISSER is niet zeker, dat de